

Amazonas-verdens lunger?

Forårets halvårsemne har titlen "**Amazonas – verdens lunger?**". Spørgsmålstegnet signalerer paradokset mellem myten og den naturfaglige viden.

I det kommende emne skal vi ud fra et natur- og samfundsvidenskabeligt perspektiv arbejde med Sydamerika, verdensmålene, biodiversitet, klima, kultur, demokrati og selvfølgelig, Amazonas - et af klodens rigeste økosystemer.

Amazonas dækker et område på omkring 6,9 millioner kvadratkilometer.

- Omkring 20 pct. af den ilt, vi indånder, kommer herfra. Derfor har skoven fået tilnavnet "verdens lunger"
- Det meste af Amazonas ligger i Brasilien, men også otte andre lande rummer en del af den store regnskov: Bolivia, Colombia, Ecuador, Fransk Guyana, Guyana, Peru, Surinam og Venezuela.
- Der bor omkring 30 millioner mennesker i Amazonas-området. 9 % af dem tilhører forskellige oprindelige folk. De er afhængige af skoven og floderne for at kunne overleve.
- Store dele af regnskoven er ikke udforsket endnu, men forskere anslår, at skoven huser omkring 2,5 millioner forskellige insekter og cirka 16.000 forskellige arter af træer.
- Det er også et af de mest artsrige områder på jorden. Hver tiende dyre- og planteart på kloden bor i Amazonas.
- 800.000 kvadratkilometer af Brasiliens oprindelige 4.000.000 kvadratkilometer regnskov er forsvundet på grund af blandt andet træfældning, landbrug, miner, veje og dæmninger.

Tværs gennem området snor Amazonfloden sig. Den er cirka 6400 kilometer lang og står for 20 procent af den mængde ferskvand, som udledes i verdenshavene.¹

Emnebegrundelse

Skolens Erkendelsesgrundlag

”Det danske samfund er en del af verdenssamfundet, hvis udvikling er styret af beslutninger taget af mennesker.

Beslutninger er valg, foretaget ud fra viden. Viden er den mængde informationer, som det enkelte menneske har opfattet /erkendt og er i stand til at videreformidle i ord og handlinger. Mennesket er omfattet af livsprocessernes samspil på Jorden, og må derfor bevidst vælge og handle ud fra dette.

Begreber som teknologi, økonomi og effektivitet er ikke særskilte områder, der kan isoleres fra menneskets trivsel og væren i samfundet. Samfundet styres af værdivalg og er i stadig udvikling”

- **I Amazonas ryddes 3 fodboldbaner i hvert minut**
- En kedelig rekord blev slået i Amazonas-regnskoven i oktober, hvor der blev fældet 904 kvadratkilometer regnskov.
- Det svarer til et areal på størrelse med den tyske hovedstad, Berlin.
- Satellitobservationer fra ruminstituttet Inpe viser, at der i oktober er blevet ryddet et tre procent større område end i samme periode sidste år. Det gør 2022 til det år, hvor mest regnskov er blevet ryddet, siden man begyndte at registrere fældningerne i 2015..
- I år er i alt 9500 kvadratkilometer skov blevet ryddet. Det svarer til et område på størrelse med Sjælland.
- Danmark importerede ca. 1,8 mio. tons soja i 2018, heraf 1,7 mio. tons sojaskrå, hvilket giver os en 6. plads over de største importører af sojaskrå i Europa. Den danske import lægger beslag på 600.000 hektar jord i Sydamerika svarende til to gange Fyns areal (eller lidt under hele Sjælland).²

¹ Kilder: Ritzau, DR, Verdens Skove, WWF Verdensnaturfonden.

² <https://globalnyt.dk/det-lysegroenne-haab-svinder-ny-trist-rekord-i-amazonas-i-foerste-halvdel-af-2022/>

Klimaaftryk

Desværre har biodiversiteten det ikke så godt. Det skyldes bl.a., at mennesker, gennem de seneste århundreder, har ødelagt flere og flere af dyrenes levesteder. Skove er fældet, og vådområder er tørlagt og lavet til landbrug. Som resultat er en million dyrearter lige nu i fare for at uddø. Det betyder, at vi står midt i en biodiversitetskrise og oplever en uddøen af arter, der ikke er set siden dinosaurerne uddøde for 65 mio. år siden. Samtidig er 70 % af Jordens økosystemer delvist ødelagte, fordi vi mennesker og vores husdyr fylder for meget.

Hvis vi forestiller os, at vi tager en gigantisk vægt og først vejer alle verdens mennesker og derefter vores pattedyr på den - som køer, heste, hunde, katte, får og grise - så står vi mennesker med vores husdyr for 96 % af den samlede vægt af pattedyr. De vilde pattedyr står kun for 4 % af den samlede vægt. Her er alt fra elefanter, hvaler, giraffer, næsehorn og helt ned til de mindste mus taget med. Det tal siger noget om, hvor meget vi mennesker fylder her på Jorden.

Demokrati

Der bor omkring 30 millioner mennesker i Amazonas-området. 9 % af dem tilhører forskellige oprindelige folk. De er afhængige af skoven og floderne for at kunne overleve. Den oprindelige befolkning, som lever i regnskoven, har stærke sociale, kulturelle og spirituelle bånd knyttet til skoven. Når regnskoven bliver ødelagt, mister de ikke bare levebrød, men også dele af deres kultur og identitet.

Fordi de i stigende grad regnes som et "folk", og ikke bare som enkeltindivider, har urfolk ret til selvbestemmelse over egne territorier og ressourcer. Alligevel er der ofte konflikt mellem stater/lokale myndigheder og urfolk om brug og forvaltning af landområder i regnskoven. I de lande, som har mest skov, kontrollerer staten omkring 75% af landområderne.

Kun 11% af skoven er ejet af eller afsat til oprindelige befolknings brug.

[Læs FN's erklæring om oprindelige folks rettigheder](#)

Faglige mål og beskrivelser

Faglige mål og beskrivelser vil først være klar til offentliggørelse, når lærerne i fællesskab med børnene har iværksat den kontinuerlige læringsproces, hvor dialogfasen med børnene er central.

Lærerne færdiggør herefter rammeplanen med beskrivelser af forårets arbejde, og senest den 23. januar 2023 vil rammeplanen offentliggøres på skolens hjemmeside.

God arbejdslyst
Henrik